

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060105

DOM
2019-07-02
Stockholm

Mål nr
M 6909-18

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2018-06-18 i mål nr M 1715-18, se bilaga A

PARTER

Klagande

Länsstyrelsen i Blekinge län

Motpart T W

Ombud: N F

SAKEN

Förbud enligt 12 kap. 6 § miljöbalken mot nedtagning av en ek på fastigheten A i Karlshamns kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsen i Blekinge läns beslut den 19 mars 2018 (dnr 525-122-2018) att förbjuda nedtagning av ek på fastigheten A i Karlshamns kommun. _____

Dok.Id 1495205

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–16:30
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen i Blekinge län har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva mark- och miljödomstolens dom och fastställa länsstyrelsens beslut.

T W har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen har anfört i huvudsak följande till stöd för sin talan:

Den aktuella eken är ett särskilt skyddsvärt träd och bedöms vara mycket värdefullt ur naturvårdssynpunkt. Eken har en rik lavpåväxt och har en stamdiameter på över en meter samt bedöms vara 200 år gammal. Eken har stor betydelse för bevarandet av den biologiska mångfalden. Det har visserligen inte observerats några rödlistade arter på eken, men skyddsvärda arter kan komma att etablera sig där inom en snar framtid. Det är när en ek når en högre ålder och får en större stamdiameter som den börjar få höga naturvärden. Det finns flera ekar i närområdet vilket ökar sannolikheten för att denna ek hyser eller kan komma att hysa skyddsvärda arter framöver. Detta eftersom det i närområdet då kommer att finnas flera livsmiljöer och spridningsvägar för olika arter.

En avverkning av eken skulle utgöra en betydande skada på natur- och kulturmiljön. Det finns i stället andra mindre ingripande åtgärder som kan vidtas, såsom att anlita en arborist för att ta bort torra döda grenar och minska risken för nedfallande grenar.

Sammanfattningsvis väger natur- och kulturvärdena tyngre än syftet med avverkningen och länsstyrelsen har därmed haft fog för sitt förbud.

T W har anfört i huvudsak detsamma som i mark- och miljö-domstolen med följande tillägg:

Det inträder inte någon samrådsskyldighet enligt 12 kap. 6 § miljöbalken vid avverkning av ett enda träd. Att avverka ett träd är inte en sådan åtgärd som väsentligt ändrar naturmiljön. Eken är inte heller att bedöma som särskilt skyddsvärd. Det finns många svenska ekar som är betydligt äldre än 500 år och som har flerfaldigt tjockare stammar.

I detta fall är det varken fråga om ett jätteträd eller ett grovt hålträd. Det saknas också utredning som visar på att det finns några särskilt skyddsvärda djur eller växter i eken. Därutöver kan det eventuella naturvårdsintresset tillgodoses genom flera andra ekar i närområdet. Dessa närliggande ekar är jämförbara med den aktuella eken vad gäller ålder och struktur, men de orsakar inte alls sådana olägenheter med bl.a. fukt på närliggande byggnader, skador och risker. Eken kan därför fällas utan att det har någon påverkan på naturmiljön.

På grund av ekens storlek och läge finns det också en uppenbar risk för skador i samband med storm. Dessutom måste man beakta att det är svårt att odla annat på fastigheterna eftersom trädet tar näring och skuggar.

Sammantaget väger skälen för nedtagning av eken tyngre än eventuella naturvärden med att behålla den.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Samrådsplikt enligt 12 kap. 6 § miljöbalken

En anmälan för samråd ska göras för verksamheter och åtgärder som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön och som inte omfattas av anmälnings- eller tillståndsplikt enligt andra bestämmelser i miljöbalken. Tillsynsmyndigheten får förelägga den anmälningsskyldige att vrida de åtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skador på naturmiljön. Om sådana åtgärder inte är tillräckliga och det är nödvändigt för skyddet av naturmiljön får tillsynsmyndigheten förbjuda verksamheten eller åtgärden, se 12 kap. 6 § miljöbalken.

Samrådsplikten har successivt skärpts genom olika lagreformer och fyller en väsentlig funktion som komplement till reglerna om anmälnings- och tillståndsplikt i miljöbalken (prop. 1997/98:45, del 1, s. 381 f.). Samrådsparagrafen innehåller termen naturmiljö, men även kulturvärden ska beaktas vid bedömningen av om en verksamhet eller åtgärd kan leda till skada (jfr prop. 1997/98:45, del 2, s. 151 f. och rättsfallet MÖD 2003:121).

Av utredningen i målet framgår att eken är ungefär 200 år gammal, att den har en stamdiameter på drygt en meter och att den står i närheten av ett grönområde med ett antal andra äldre ekar. Vidare finns den i ett område som är av riksintresse för kultur- miljövärden enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. I närområdet finns även ett antal nyckelbiotoper, fornlämningar och Mörrumsån som är ett utpekade våtmarksområde enligt Ramsarkonventionen. I närheten ligger även naturreservatet Mörrumsåns dalgång och ett Natura 2000-område. Mot denna bakgrund bedömer Mark- och miljööverdomstolen att eken är att betrakta som ett särskilt skyddsvärt träd. En avverkning av trädet utgör därmed en samrådspliktig åtgärd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Proportionalitetsbedömning

Vid prövning av en fråga om förbud eller föreläggande enligt 12 kap. 6 § miljöbalken ska en intresseavvägning göras mellan det enskilda och det allmänna intresset enligt proportionalitetsprincipen. Finns det mindre ingripande alternativ ska dessa väljas i första hand (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 23 januari 2013 i mål nr M 4980-12).

Eken står på en bostadsfastighet nära en byggnad och det finns beaktansvärda skäl för att ta ned den. Som länsstyrelsen har framhållit kan emellertid mindre ingripande åtgärder vidtas, nämligen att låta en arborist beskära trädet. Mark- och miljööverdomstolen bedömer att intresset att värna om naturmiljön i det kulturhistoriskt intressanta området väger tyngre än det enskilda intresset att få ta ned trädet. Om det skulle visa sig att det inte räcker med beskärning, kan T W på nytt samråda med tillsynsmyndigheten.

Sammanfattningsvis bedömer Mark- och miljööverdomstolen att länsstyrelsen har haft fog för att förbjuda nedtagning av eken. Länsstyrelsens överklagande ska därför bifallas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Per Sundberg och Lars Olsson, tekniska rådet Mikael Schultz samt hovrättsrådet Christina Ericson, referent.

Målet har föredragits av Fannie Finnved.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2018-06-18
meddelad i
Växjö

Mål nr M 1715-18

PARTER

Klagande
T W

Motpart
Länsstyrelsen i Blekinge län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Blekinge läns beslut den 19 mars 2018 i ärende nr 525-122-2018,
se bilaga 1

SAKEN

Förbud enligt 12 kap. 6 § miljöbalken att fälla ek på fastigheten A, Karlshamns
kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen upphäver Länsstyrelsen i Blekinge läns beslut den
19 mars 2018 i ärende nr 525-122-2018.

Dok.Id 445068

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se www.vaxjotingsratt.domstol.se	0470-253 46	måndag – fredag 08:00–16:00

BAKGRUND

T W inkom i oktober 2017 med en anmälan till Länsstyrelsen i Blekinge län om nedtagning av ek på fastigheten A i Karlshamns kommun.

Genom det nu överklagade beslutet förbjöd länsstyrelsen T W att ta ned den aktuella eken. Länsstyrelsen beslutade också att förbudet skulle gälla omedelbart.

T W har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

T W yrkar att länsstyrelsens beslut ska upphävas och anför bl.a. följande. Eken förorsakar allvarliga fuktskador på bl.a. tak, fasad och fönster, både på hans fastighet och på två grannfastigheter. Eken är visserligen vacker och har en hög ålder. Det finns dock ett stort antal liknande ekar i omgivningen. De senaste åren har det i närområdet avverkats ett antal ekar av motsvarande storlek.

Länsstyrelsen motsätter sig bifall till överklagandet och anför bl.a. följande. Grova, gamla ekar är mycket värdefulla ur naturvårdssynpunkt. Det är viktigt att bevara dem, även om det finns flera ekar i närområdet. Om fällning av ekar redan har skett i området, har det skett utan länsstyrelsens vetskap.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser m.m. framgår av länsstyrelsens beslut.

Enstaka träd utgör en biotop för vissa växter och djur, såsom lavar och insekter. Träden är därför att anse som en del av naturmiljön, även om de växer i anslutning till bebyggelse. En avverkning av ett träd som hyser skyddsvärda arter kan också innebära skada på naturmiljön i den mening som avses i 12 kap. 6 § miljöbalken.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att avverkning av ett enstaka gammalt träd i sig inte innebär en sådan skada på naturmiljön att det kan utgöra grund för förbud enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. För särskilt skydd eller vård av träd eller andra naturföremål kan istället tillämpas t.ex. bestämmelserna i miljöbalken om naturminne (se 7 kap. 10 § miljöbalken; jfr även t.ex. MÖD 2009:20).

Enligt mark- och miljödomstolen har det i målet inte framkommit att den aktuella eken hyser utrotningshotade växt- eller djurarter. Närhet till andra skyddsvärda biotoper är heller inte ensamt tillräckligt för att motivera ett förbud mot avverkning av nu aktuellt träd. Länsstyrelsen har således inte haft fog för sitt beslut, varför det ska upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 9 juli 2018.

Jesper Blomberg

Bertil Varenius

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Jesper Blomberg, ordförande, och tekniska rådet Bertil Varenius.